

Rudolf
Sloboda
Útek
z rodnej
obce

Útek z rodnej obce

R U D

S L O

OLF

BODA

sloart

Text © Rudolf Sloboda – dedičia

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,

Bratislava 2016

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-2392-4

Obsah

- 7 Prsteň
- 17 Uruho denníky
- 28 Z neviestky nevesta
- 36 Neusínaj, zažni slnko
- 43 Jesenná (zato) silná láska
- 63 Pohroma
- 79 Abstinenci sú nebezpeční
- 86 Zber materiálu
- 113 Stračia nôžka ide zas kvitnúť
- 117 Stratené ilúzie
- 138 Útek z rodnej obce
- 147 Léthé, rieka zabudnutia
- 170 Modrá perla
- 183 Krátky životopis pre vlastnú potrebu
- 186 Moje názory na poviedku

Prsteň

Len čo zapadne slnko, zmocní sa ma smútok. Ten smútok trvá až do zotmenia; keď sa zotmie, mám strach. Som zvedavý, či aj iní opustení ľudia majú v noci taký strach.

Keď zmizne slnko za obzorom, zdá sa mi, že ma ktosi veľmi vyľaká. Starostlivo zatváram okná a kontrolujem zámky. Dávam všetko na miesto, aby som nemusel potme dlho šmátrať. Nechcem sa prezradiť nejakým zvukom. Obchádzam dom a nakukujem do okien a cez škáry a snažím sa zapamätať, na ktorých miestach ma najviac vidno, keď sa pohybujem po izbe.

Hovoríeva sa, že strach majú len zlí ľudia. No ja nikomu neublížujem, nikomu nezavadziam, ba ani zlé myšlienky nemám. A nie som pyšný? Lebo vraj pyšní mávajú strach. Medzi ľuďom treba stále rozširovať určitý druh psychológie, aby ľud nebol šokovaný. Strach z pýchy, to bude pozostatok psychologického systému nejakého zemana. Som rád, keď vypátram, ako mohla vzniknúť nejaká teória. Tento zeman mohol byť dosť bohatý. Mal teda strach o majetok. Potom ochudobnel a zostala mu len pýcha – a strach. Nieкто sa opýta: prečo práve zeman? Verím, že zeman mi v súvislosti so strachom a s pýchou nenapadol iba tak. Od detstva si predstavujem zemana ako človeka, čo nemá hlbokú dušu a nerád sa zamýšľa nad takzvanými metafyzickými faktmi. Vždy som si predstavoval, že chudobný človek, čo nemal čo dať do úst, máva veľa snov a nádherné umelecké predstavy. Takí boli moji predkovia. No vznešené myšlienky mohli mať i urodzení páni. Stupavský gróf sa mi zafixoval v pamäti ako pokojný starček,

ktorý lezie s pílkou po stromoch a hádže svojej krásnej mladej manželke suché vetvičky.

Môj strach nebýva vždy rovnako silný. Máva veľa od-
tieňov. Raz ma núti k činnosti, inokedy k nehybnosti.
V mladosti som sa modlieval. Sú rôzne teórie modlitby.
Najpriateľnejšia pre ateistu je teória, podľa ktorej sa
modlením vlastne rozprávame sami so sebou. Môj život
by mohol byť dôkazom takejto teórie: odvtedy, čo som
samotárom a nemusím denne slúžiť omšu, prestávam
mať i záujem o modlitby. To som za svoj dlhý život nepo-
vedal Bohu, teraz akoby sebe, všetko? Nie som natoľko
opovážlivý, aby som Boha prosil aj ďalej. On však dobre
vie, že len také vysvetlenie javu zodpovedá, ktoré pred-
pokladá Jeho nejestvovanie. Ateistická veda dokázala
za dve storočia viac než veda, ktorá sa predtým opiera-
la vo všetkom o Boha. Zdôrazňujem slovo vo všetkom,
pretože niekde sa o Boha oprieť musíme, napríklad pri
poskytovaní útechy.

Včera som sa rozpomenul, ako som mával rád nezrelé
orechy. Koľko plodov taký strom vydá. Moja babka po-
važovala za hriech, ak sa našli na povale orechy staršie
ako rok. Tie staré orechy považovala za krádež: lebo sme
si od stromu vzali viac, než potrebujeme. Pocit zodpoved-
nosti za rovnováhu je základnou pravdou. Myslím, že on
ma hnal k pastierskemu povolaniu. No neskôr som videl,
že ľudia k tomuto pocitu prichádzajú i bezo mňa. Koľko
sa má uvažovať o smrti, veľa či málo? Viem, že onen
večerný strach je kúsok strachu zo smrti. Ako rád by
som zabudol, že zem je guľatá, a teda, že slnko prichádza
každý deň plniť svoju úlohu. Človek si už nemôže svoj
životný beh k ničomu prirovnať. Je celkom inakší ako
svet okolo neho. Ba, či nie je nepriateľom tohto sveta!

V noci, keď svet ukazuje svoju silu, mávame strach. Povedal som mávame: veď nič nemáme inakšie ako naši susedia. Na prvý pohľad by sa zdalo, že sme každý inakší. Ja hovorím, že všetci sme rovnakí. Aj z toho poznania dýcha strach. No pravda čiastočne znižuje strach zo smrti, pravda je totiž namierená proti tajomnej podstate sveta, je teda nádejou, že raz nám (pravda) pomôže i pri boji so smrťou.

Moji priatelia vždy s úsmevom konštatovali, že za všetkým hľadám tajomstvo, lenže ja to robím kvôli nim. Oni totiž nemajú úctu k prostému zážitku, a preto svoju lásku k maličkostiam vždy vysvetľujem veľmi zložito a pomáhajú si aparátúrou tých niekoľkých vedeckých poznatkov, ktoré som získal na strednej škole a pri vyučovaní vo večernej škole.

Spomienky, ktoré sa mi s veľkým leskom vynárajú z pamäti, majú pre mňa takú hodnotu ako pre boháča kúpa pozemku. Už zo zvyku dodávam, že spomienok sa človek nemusí báť; a keď sa za ne ani nehanbí, sú najväčšou radosťou; veď je to prejav života. Bojíme sa budúcnosti. A taká spomienka sa stále vie vracieť a dostáva stále nové formy a farby. Je veľmi ťažké spomienky spísovať, pretože čitateľ obyčajne nie je zvedavý na všetky varianty rozpomienky: ak sa pokúsime o zhrnutie spomienok, máme po práci pocit, že sme nepovedali všetko. Čím viac nás spomienka rozcíti, tým menej faktov máme k dispozícii na jej vyrozprávanie. Raz som išiel so svojím priateľom zo školy – mohli sme mať okolo desať rokov – a zastavili sme sa na židovskom cintoríne. Pamätám si, že sme sedeli neskôr na múriku a pozerali na iných žiakov, čo išli okolo. Ale prečo ma táto spomienka tak rozcítila? Možno by bolo treba povedať o celom okolí príbehu

a potom by každý vedel prečo: ale aj nie – teda načo podrobný opis?

Strach (ach, prečo tak zbytočne to slovo opakujem!) sa vie z ničoho nič prevrátiť na najväčšiu radosť. Takú radosť som mával pri spovedaní: keď som videl, že veriaci odchádza odo mňa vyličený. Vtedy som sa za všetkých, ktorých som v ten deň spovedal, pomodlil nejakú modlitbu. Bol som ambiciózny mládenec a málokedy som mával nejaké pocity viny. Raz sa u mňa spovedal muž asi taký starý ako ja a rozprával mi také nádherné veci, že som mu úplne závidel. Spovedal sa, že nenávidí matku. Tento muž ma zmenil. Nevedel som, čo mu mám odporúčať. Mal som sto chutí napísať svojej matke list, aby si cenila lásku detí. Chuť neprestávala a vedomie, že matka by bola prekvapená, ju ešte zvyšovalo. Nikdy som nechcel matku spovedať, hoci sa o to snažila, a teda som nikdy k nej nezaujal postoj kňaza. Tomu mužovi som závidel preto, lebo dokázal o matke rozmýšľať celkom slobodne. Prirodzene, že pri takom dlhom rozmýšľaní našiel i nejakú starú nenávisť či hnev, a tak sa z toho spovedal. Prísť tak ďaleko, že pocítite k matke nenávisť – neodôvodniteľnú, ničím nevysvetliteľnú –, znamená mať najkrajšiu matku na svete. Chcel som vedieť o mládencovi viac a dozvedel som sa, že už dávno je sirota a svoju matku nikdy nepoznal.

Chcel som teda zažiť hriech. Prísne vzaté, trocha tej pýchy som mohol zbadať už vtedy, keď som chodieval na spoveď k pánu farárovi do Dolnej Riečky... lenže pýcha – akýže to je hriech proti nenávisti k matke!

Aby som sa necítil okradnutý, povedal som si, že ľudia hriechy nemajú, že si ich len namýšľajú. Nejasne som tušil toto: kto nemá hriechu, nepotrebuje Boha. Dnes sa to bojí v tejto opustenosti aj vysloviť, veď viem, akou záštitou

mi je aspoň malá nádej na božiu ochranu. Okolnosti mi dovolili bližšie spoznať istú rodinu: mladomanželov so synom. Ona bola príjemné stvorenie s tmavými šibalskými očami a on taký jemný, tichý a sporivý – ani nefajčil, ani nepil, stále mal obavy, či vystačia s peniazmi. Títo ľudia mali veľmi radi synčeka a opatrovali ho ako oko v hlave. No neraz boli k nemu nespravodlivo zlí a stĺkli ho. Každý mu dal na zadok dve-tri frčky. Dieťa potom plakalo aj pol hodiny. Pomáhal som im cez vojnu v protiletadlovom kryte a časom si na moju pomoc tak zvykli, že mi spôsobili nepríjemnosť. Vo vedľajšej miestnosti sa totiž nesvietilo a mladomanželia tam nechceli spávať, aby pri nejakej trme-vrme nezabudli na dieťa. No raz sme sa dohodli a ja som sedel nad spiacim deckom a oni potichu prešli k ľuďom do vedľajšej miestnosti: zväčša tam spali takí istí. Celkom na mňa zabudli – totiž, na dieťa – a vrátili sa až ráno. Zapochyboval som o materskej láske a závidel som im tento krásny priestupok. Vtedy som pocítil strašnú opustenosť človeka a prestal som veriť, že Boh je aj láska, aj krása. Tieto pojmy sa vylučovali. Opustenosť som nepocítil preto, že som pocítil odcudzenosť od svojej matky: a matka bola vtedy pre mňa jediný človek, ktorý ma zväzoval so živými ľuďmi.

Bol som presvedčený, že sa musím zo svojho chladu vyspovedať, i keď to bol iba začiatok chladu. Dostali sa mi do rúk knihy o tejto téme a, bohužiaľ, všetky písali autori, ktorým už matka zomrela. Modlieval som sa vtedy takúto modlitbu:

Bože, daj mi lásky, aby som stále cítil ľarchu ľudského údelu, aby som nebol pyšný na svoj chlad a rozum a aby som neopovrhoval tými, ktorí vo svojej slabosti zabúdajú na vznešenosť duše.

Hovorím, lesk spomienok nepotrebuje výklady, a ak som doteraz o matke rozprával len tieto veci, snažil som sa vypátrať aké-také súvislosti so spomienkou, o ktorú mi ide. Možno spomínané príbehy o chlapcovi sirote a o mladomanželoch vôbec súvis s mojou spomienkou nemajú. Inokedy by som povedal o ďalších súvislostiach.

Zamestnanie mi dovoľovalo často navštevovať rodinu. K bratovi som chodil skoro každý mesiac. K matke tiež asi tak často. Raz pred obaračkou ma ako zvyčajne poprosila, aby som jej prišiel pomôcť. Sľúbil som, no vzápätí som pocítil veľkú nechúť. Na obaračku som jednoducho neprišiel. Matka sa prekvapila a ja som sa musel ukázať trocha nahnevanej: zdalo sa mi, že žena, ktorá sa vážne hcela svojmu synovi sponedať a dostať od neho rozhrešenie, by mala chápať, že jeho poslaním nie je plniť malicherné sľuby. Hnevalo ma, že ma vidí tak prízemne. A preto som sa jej ani neospravedlnil, ba robil som sa, že som nikdy nič záväzné nepovedal.

Tak som prestal milovať posledného človeka na tejto zemi. Bál som sa prosiť Boha o prílev milosti, lebo moja zatvrdenosť bola okato nesprávna – a neúprimne som sa nechcel kajať. Lenže nenávisť som sa bál vyvolávať. Možno ani onen mladík nevedel, čo to je nenávisť k matke a iba si ju vymyslel, keď mu prestalo byť osirenie dôvodom na sentimentálnosť a na rôzne psychické zámeny čiže substitúcie. Nenávisť je ľahšie ovládať, od nenávisti k pokoju a harmónii je len krok. Ale ľahostajnosť má práve tak ďaleko k láske ako nenávisti a má navyše ešte zvláštnu vlastnosť, totiž je veľmi masívne zakotvená v duši, v tej najväčšej hĺbke, kde sa začína ničota. Podotýkam, vtedy som myslel, že odcudzenie od živých ľudí mi môže priniesť len osov: ešte som nepoznal

tú horkosť ozajstnej samoty. I keď som bol niekedy odlúčený od ľudí, stále som rozmýšľal o nich, respektíve robil som niečo pre nich, napríklad pripravoval som si kázeň.

Je isté, že moje kázne museli na ľudí veľmi zapôsobiť, dokonca ma niektorí veriaci v tomto ohľade i chválili. Hovoril som veľa vecí na jednom mieste, takže vznikal dojem hustoty a mnohovýznamovosti – ktorú som sám nikdy dobre necítil. Moji farníci, ako som si všimol, sa naučili odo mňa i niektoré jazykové nesprávnosti – ak smiem súdiť podľa kostolníka a niektorých mužov, čo sa akýmkoľvek spôsobom zúčastňovali na duchovnej činnosti obce.

Dnes, keď nikto nemá záujem o moje zastarané názory na výučbu, cítim lepšie hodnotu svojich kázní. Ale zvláštnej potechy mi to nedáva. Stal som sa dokonca poverčivým. Bývam asi dvesto metrov od najbližšieho obydlia a v poslednom čase som získal návyk veľmi nepríjemný. Okolo polnoci musím ísť na veľkú potrebu. Záchod je ďaleko, bližšie k obydlu mojich známych, a tak rýchlo všetko vykonám hneď za domom. Všetmožne sa snažím, aby som to mohol vykonať už pred dvanástou. Často mi to nevyjde, a preto si beriem so sebou i poplašnú pištoľ, prirodzene nabitú.

Pýtam sa, v čo ešte verím, keď ma desí polnoc?

Mám pocit, že naraz mi ktosi prejde cez zamknuté dvere. Nie je to prejav mojej odmeranosti? Nie je to symbol strachu z odhalenia vlastného ja – azda veľmi ničomného a tupého?

Potom šťastne zaspím a zobúdzam sa okolo štvrtej. Už prichádza ráno, už sa ničoho nebojím. Otváram okno a pozerám na Orión, na južné nebo plné hviezd, niekedy

sa zahalím do červenej deky a prechádza sa s mačetou okolo domu. Hovorím červenej, ale zvyčajne v noci ani neviem, akú deku som na seba prehodil: mám deku zelenú aj červenú, no i modrú a strakatú. O tomto čase by som aj rád vstával; v lete aj vstávam, teraz, ako spomínam, je ešte tma.

Líham si a niekedy zaspím až do ôsmej. Keď zaspať nemôžem, počkám do šiestej a idem buď do kostola, alebo na cintorín: ale nejdem na omšu, len nakuknem cez dvere a odchádzam. Čaká ma práca. Úprava cesty. Dostávam za údržbu cesty dvesto korún mesačne, pravda, nejde mi ani tak o dvesto korún, ako o príležitosť pooberať všetko ovocie pri ceste. Medzi stromami sa vždy rád pohybujem, a nesmejte sa, i na stromoch.

Podivuhodné je, že nosím matkin snubný prsteň, ale ona po tejto ceste nikdy nekráčala. Dedinčania sú takí: niektorí nepozreli ani do vedľajšej obce; božechráň, aby si niekto myslel, že to považujem za chybu! Naopak, zdá sa mi nevkusné, aby sedliak z ničoho nič cestoval do južných Čiech na zájazd a získal potom dojem, že pozná republiku. Aby som nezabudol – prečo som spomenul prsteň –, to zlato totiž zostane na ceste. Prsteň sa odiera jednak o rúčky mojich nástrojov a o kamene, ktoré prekladám. A rúčky sa po čase tiež oderú a zodraté padnú na cestu.

Pre človeka, ktorý pol života strávil na školách, je všetko na svete vo vývoji, stále vzrastá a zdokonaľuje sa. Ale svet je opačný: je stále rovnaký a je stále na tom istom bode. Len zážitky približne rovnakej sily môžu spôsobiť šťastie. Mali by sme učiť deti, že život je jednotvárný a treba milovať stále sa opakujúce krásy. Vidím len jednu základnú vlastnosť sveta: rytmus. Bez rytmu si neviem

predstaviť prírodu ani rozum. Smiešne sú všetky jubileá a zaokrúhlené roky – pre mňa je sviatok každý deň a každý deň mám narodeniny! Na to si zvyknite.

Pravdaže; skláňam sa pred pudmi, s ktorými nemožno bojovať.

Mateja, svojho suseda, som musel pohostiť štamperlíkom. Je rád, že sa so mnou pozná, a volá ma na návštevu vytrvalo a úprimne. On mi pomáhal, keď sme exhumovali pozostatky mojej matky, a bol jeden z mála prítomných na pohrebe, ktorý som robil celý znova, isteže iba formálne, ale slávnostne. Teraz leží matka vedľa otca. Prsteň sme zabudli pochovať, a tak mi zostal a nosím ho dúfajúc, že bude aj tak raz blízko matere, až ma raz vedľa rodičov pochovajú. Matej považuje pomoc pri tejto práci za jeden z oporných bodov svojich spomienok; umožňuje mu to zakaždým trochu vybrádnúť z reality; len čo sa na vec spomenie, začína ma chváliť a pozývať na návštevu. Ach, odkedy sa poznáme! S jeho sestrou som chodil do tunajšej školy – ona aj ja si dnes na tom veľmi zakladáme. Pred domom majú planú hrušku. Plody sú aromatické, no nejedlé. Vždy si odtrhnem alebo zodvihnem zopár a dlho sa rozhodujem, do ktorého zahryznem. Tá šibalská hruška nie je o nič horšia ako Matejovo víno. Toho sa napiješ bez úsmevu. Víno nelahodí, ale štekli. Matej rozpráva a rozpráva, je čoraz opitejší a čím ďalej tým ťažšie bude od nich odísť. Vždy mám dojem, že Matej by chcel, aby som sa s jeho sestrou zoznámil bližšie; ľudia totiž predpokladajú, že ma vyobcovali z cirkvi. Keď zazvoní poludnie, vychádzame na dvor a sadáme si pod ruže. Na nebi niet ani obláčika, a predsa veje vietor. Pavúci už začínajú trieť núdzu a niektoré listy sú už žlté.

Konečne sa lúčime.

Odomykám svoj byt a sadám si do kresla. Hodiny tikajú a je mi dobre a ničoho sa nebojím. Prichádza na mňa spánok, ten najsladší, poludňajší, počas ktorého občas otváram oči a vidím veci na svojom mieste.

Uruho denníky

Podujímam sa na túto plnezodpovednú prácu, hoci cho-
roba a vek mi neraz bránia. Teraz, po dopísaní svojich
Pamätí, keď mi ešte zostáva niekoľko pohodlných chvíľ,
si znova a znova spomínam na svojho pradeda Urbana
Slobodu, osobného Uruho priateľa, na muža čestného
a vzdelaného, ktorého však naša verejnosť z neznalosti
nazýva pornografistom.

Urban Ján Sloboda sa narodil roku 1838 v Devínskej
Novej Vsi ako syn murára a chudobnej vdovy. Mal ešte
dve sestry a štyroch bratov, z toho jedného nevlastného
Ivana Popoviča-Hujasa, ktorý sa stal v národe slávny
svojimi výzvami proti panstvu a vykorisťovateľom. Dielo
U. Slobodu je práve také rozsiahle ako významné... Tí,
ktorí dodnes spomínajú na tento nervný zjav západoslo-
venskej regionálnej tvorby, zabúdajú na jeho priekopníč-
ku v európskom zmysle prácu. Sloboda nie je len autorom
učebníc gynekológie, ale i teologických spisov o manžel-
skej morálke. Tu neklesol na bázu erotizmu ako jeho
kolega MUDr. Štefan Moravčík, ale povýšil manželstvo
a lásku na jeden z praprincípov sociodemografie. Júlia
Sihodská, prvá žena Urbana Slobodu, neraz hovorila, že
Uru bol častým hosťom v ich domácnosti. Jej dcéra, man-
želka Igora Kšiňana, žijúca dnes v pôvabnom ústraní
levočských polí, vlastní fotografiu, na ktorej vedľa deda
Urbana sedí - Uru!

Pravdepodobne tá fotografia pochádza z roku 1892, keď
na marcovom sympóziu v Tatranskej Lomnici porazil od-
porcov slova choseň. Ale je možné, že hory v pozadí sú

Alpy, občas viditeľné i z Pajštúna. V tom prípade by fotografia bola o dva roky staršia. Vtedy Uru chodil po Malých Karpatoch na oslovi a hľadal s mojím pradedom lesný chren.

Požiadali ma na vyšších miestach, aby som osvetlil niektoré zázraky svätého ateistu Uruho. No ich požiadavka sa zakladala na nesprávnej interpretácii sna Ing. M. Kováčika, ktorý takýto zázrak mal predviesť údajne v oblasti akustiky. Pravda, vec je komplikovaná a vymyká sa z rámca našej eseje. Dúfam, že podnet taký významný, akým je sto tridsiate výročie Uruho narodenia, primäje našich vedcov z technických oblastí, aby sa na veci pozreli lepšie a triezvejšie.

Spisy, ktoré mám v rukách, nie sú na prvý pohľad inakšie ako iné denníky a zápisky iných mužov a dejateľov. Kúsky nerovnakých papierikov prevládajú množstvom nad desiatimi zošitmi popísanými drobným písmom od kraja ku kraju. Dátumy sa vykytujú len kde-tu, aj tie sú neskôr opravované Uruho rukou, takže všetko vyzerá, akoby tento muž žil nad časom. I tak možno tvrdiť, že najstarší zápis pochádza z obdobia, ktoré uruovci na Slovensku akosi neberú do úvahy: je to obdobie životnej dozretosti a pokory, prejavujúcej sa aj vonkajškovo. Dôsledná pokora vstúpená na samo dno duše totiž nevyzerá temer nikdy ako pokora, skôr ako roztopašnosť. Uru má napísané: *„Nie skormútená tvár, akú si nasadzujú tieto podlé duše bez radosti, duše podobajúce sa smetisku, tvár, ktorú vari prisúdili v nejakom čase puberty údajnému géniovi a teraz ju radi nosia - ale tvár taká, aká pasuje práve vznikajúcej myšlienke. Neozdobujem sa tvárou, ani nechcem, aby na nej bolo niečo iné, než dokáže byť v duši. Tieto grimasy vážnosti, neraz pokryté*

i honosnou bradou, chcú raz prezradiť bolesť i hĺbky utrpenia, inokedy absolútny nezúčujem o žart, inokedy nadchnutie kýmsi (kto je však pre nositeľa tohto ksichtu absolútne vzdialený.)“

„Bezvýznamnosti“ sú ríšou krásy. Do ríše krásy patrí aj hľadanie bezvýznamnosti. Táto idea bola temer jasná zo zápisu, ktorý napísal Uru dcérke jedného brata Urbana Slobodu do pamätníka. Ja už nemám k dispozícii tento zápis, ale dedo mi hovorieval, že desaťročné dievčatko, ktoré vždy nosievalo pamätník Urovi na podpis, bolo zväčša sklamané, lebo Uru urobil vždy niečo iné, než dievčatko chcelo. Asi dva dni pred cestou do Malých Karpát, kde hľadali lesný chren, prišlo dievčatko opäť. Uru vzal veľký štetec a napísal jej vraj slová: *„Ja viem, že ten chren tam nie je, a práve preto ho ideme hľadať.“* (Čitateľ iste vie, že na počesť Uruho botanici nazvali jeden korienok, ktorý sa dnes už nevyskytuje, lesným chrenom!)

O myšlienkach zdôrazňujúcich hľadanie sa nebudeme zmieňovať z aspektu výsledku. Veď do týchto končín zájde i obyčajný bystrý um. Uru je silný tam, kde hovorí o čase, predchádzajúcom každé hľadanie. Pravda, tu je aj najtemnejší. Dielo Pozdrav Lautréamontovi, ktoré vzniklo temer pred tridsiatimi rokmi úsilím kolektívu filológov a malo za cieľ sprístupniť nášho ateistického mysliteľa ľudu, si nemohlo vyberať miesta temné. Bohužiaľ, tento „jasný“ Uru sa stal majetkom ani nie tak ľudu, ako lajdáckych asistentov filozofie. Je nebezpečie, že dnešná móda písať za peniaze aforizmy do niektorých časopisov tak postupne zlikviduje schopnosť sústrediť sa na väčšie celky, že bude raz temer nadmernou prácou vystopovať, ktoré z inšpirácií podnietila túto protilogickú činnosť. Záplava zatiaľ neškodných kresieb a sentencií dnes temer